

093 Toward the True Vision of Reality

Vooraf

De Valentine Gallery in New York exposeert - van 19 januari tot 7 februari 1942 - 28 werken van Mondriaan. Ter gelegenheid van de expositie verschijnt een folder met een autobiografische tekst van de schilder: *Toward the True Vision of Reality*.

Bron

De tekst *Toward the True Vision of Reality* is samengesteld uit de teksten 076 [*Born in Holland*] en 077 *Conclusion and reflexions*. Zeer waarschijnlijk heeft Charmion von Wiegand¹ op verzoek van Mondriaan de tekst *Toward the True Vision of Reality* geredigeerd. Mogelijk is in het archief van Charmion von Wiegand nog een Mondriaan manuscript aanwezig, maar dit archief is niet toegankelijk.

De enige bron van *Toward the True Vision of Reality* is de folder, vervaardigd van crèmekleurig papier en gevouwen als een drieluik wikkelfolder. Aldus ontstaan er zes pagina's: één titelpagina en vijf pagina's tekst².

Op de titelpagina staat in het midden en gecentreerd: 'Toward the true vision of reality by Mondrian'. Onderaan staat (ook gecentreerd): 'Valentine Gallery 55, East 57th Street, New York'³. De tekst is in zwart gedrukt.

Het feit dat Mondriaan aan de bewerking van Charmion goedkeuring heeft verleend, maakt deze bron geautoriseerd. Een publicatie is per definitie voltooid.

Samen met 076 [*Born in Holland*] en 077 *Conclusion and reflexions* vormt *Toward the True Vision of Reality* een zogenoemde dubbele presentatie.

Basistekst en leestekst

Er is slechts één bron beschikbaar van *Toward the True Vision of Reality*, de publicatie in de vorm van een folder tijdens de tentoonstelling in de Valentine Gallery. De tekst van deze folder is de basis voor de leestekst.

Titel

Van *Toward the True Vision of Reality* is geen manuscript aanwezig in Mondriaans nalatenschap⁴; de enige bron is de folder. Voor de leestekst is dan ook de titel gebruikt van de folder.

Datering en ondertekening

De Newyorkse galeriehoudster Valentine Dudensing⁵ heeft de folder laten drukken ter gelegenheid van de solotentoonstelling van Mondriaan in zijn Valentine Gallery. De tentoonstelling duurde van 19 januari tot 7 februari 1942. Omdat er geen andere bronnen aanwezig zijn, krijgt de gepresenteerde tekst de aanvangsdatum van deze tentoonstelling: 19 januari 1942⁶.

In de tentoonstellingsfolder is de tekst ondertekend: 'Piet Mondrian'. Overigens staat op de voorzijde van de folder onder de titel vermeld: 'by Mondrian'. De folder heeft geen datering.

Ontstaan en publicatie

¹ Charmion von Wiegand (1898-1983), Amerikaans kunstkritica en kunstenaar.

² Afmeting: uitgevouwen: 38,1 x 20,3 cm (15 x 8 inch); ingeklapt: 20,3 x 12,7 cm (8 x 5 inch).

³ Digital Appendix: Supplements 093 – Frontpage leaflet Valentine Gallery.

⁴ Holtzman Deposit.

⁵ Valentine F. Dudensing, (1992-1967), eigenaar van de 'Valentine Gallery', New York.

⁶ In januari 1942 woonde Mondriaan in New York, 353 East 56th Street.

Het is niet bekend van wie het idee afkomstig was om de tentoonstelling te laten begeleiden door een autobiografische tekst van Mondriaan.

In 1947 schrijft Charmion von Wiegand aan Robert Motherwell⁷ het volgende: ‘I first met Mondrian in April 1941, when I interviewed him for a magazine. He was then living at 353 East 56th St. Although the magazine had commissioned the interview, they did not publish it, as they thought Mondrian “too esoteric”. In connection with this interview, Mondrian had prepared some notes for me. I put these notes into correct English and sent them back to him. Out of these notes came Mondrian’s essay *Toward the True Vision of Reality*, which was published as a catalogue supplement for Mondrian’s first show held at Valentine Dudensing’s in 1942. This essay was completed in the summer of 1941 and I have the original notes in his handwriting.’⁸

De tekst *Toward the True Vision of Reality* vertoont overeenkomst met de autobiografische teksten [*Born in Holland*] en *Conclusion and reflections*. Er is echter weinig overgebleven van de oorspronkelijke bewoordingen van Mondriaan. Het enige wat is overleefd is gebleven, is de strekking. Wij vermoeden dat de samenstelling van *Toward the True Vision of Reality* voornamelijk het werk is van Von Wiegand. Omdat de drie teksten van elkaar verschillen, zijn ze in dit corpus als drie aparte titels opgenomen⁹.

Charmion deelt Robert Motherwell op 28 mei 1947 mee dat de volgende ‘both [Mondrian] letters refer to *Toward the True Vision of Reality*.’¹⁰

‘May 7, 1941

Dear Mrs, von Wiegand,

Very kind of you to copy off my writing. I did not consider it as an article. I have written it only to explain to you my art development. But it is perhaps for the public useful for better understanding of Abstract Art.

If you would do the work to make it in good English, there where this is wrong, and introduce it with preface, then I shall be very pleased. I never wrote about my own work but it is parallel with Plastic Art culture in general, thus it could be useful.

Yours with most cordial greetings,

(signed) Piet Mondrian.

June 2, 1941.

Dear Mrs. von Wiegand: I was very glad with your letter and work. To me the whole is pretty exact now, and I don’t see that anything is lost. I like the composition of the last part also very much, and find that you composed it well. It may be the end phrase we can make stronger. We can see this if you can bring the other papers with you. It is very kind of you to will come to me: first it is a pleasure to me to talk to you, and also we can arrange the whole.

Very Sincerely,

Piet Mondrian.’

Reacties van tijdgenoten

De reactie van de *The New York Sun* recensent Henry McBride (23 januari 1942) op de tentoonstelling in de Valentine Gallery heeft als titel ‘Mondrian’s First One-Man Show’: ‘Mondrian is the most modern of painters. He deals in rectangles boldly constructed by unrelentingly black lines crossing upon a white ground and with patches of pure color inclosed sparingly here and there. This, you may be surprised to know, is the artist’s attempt “toward the true vision of reality.” Obviously plenty of definitions are required to elucidate this “vision” and Mondrian, in a supplement to the catalogue, supplies them.’

Ruim twee jaar later (maart 1944) geeft de Amerikaanse kunstcriticus Clement Greenberg in zijn artikel dat verschijnt naar aanleiding van de dood van Mondriaan (1 februari 1944), twee citaten uit *Toward the True Vision of Reality*. Greenberg merkt bij het eerste citaat op: ‘He said that his art was concerned with

⁷ Robert Motherwell (1915-1991), Amerikaans kunstenaar; editeur van ‘the Documents of Modern Art’, uitgegeven bij Wittenborn Art Books.

⁸ Vindplaats brief: George Wittenborn, Inc. Papers, Series I: Correspondence, Subseries A: The Documents of Modern Art Folder: I.A.2, The Museum of Modern Art Archives, New York. (Digital Appendix: Supplements 101-4 - Letter Von Wiegand to Motherwell – May 28, 1947.) (Courtesy of the Estate of Charmion von Wiegand and their representative, Michael Rosenfeld Gallery, LLC, New York, NY.)

⁹ 076 [*Born in Holland*], 077 *Conclusion and reflections*, 093 *Toward the True Vision of Reality*.

¹⁰ Hoewel Von Wiegand hier - door aanhef en ondertekening - de indruk wekt twee hele brieven te citeren, zijn het fragmenten.

man's deliverance from "time and subjective vision which veil the true reality".' Het tweede citaat wordt gevolgd door de opmerking: 'In other words, the vision of space granted by plastic art is a refuge from the tragic vicissitudes of time. Abstract painting and sculpture are set over against music, the abstract art of time in which we take refuge from the resistance of space.'

Sleutelwoorden

Met een aantal kenschetsende woorden (in alfabetische volgorde) geven we aan wat er in *Abstract Art* [7] besproken wordt. Van de zogenoemde specifieke en soms minder specifieke Mondriaan-woorden wordt een verklarende omschrijving gegeven in het 'Sleutelwoordenregister'¹¹. De in dit register verduidelijkte sleutelwoorden zijn hieronder cursief weergegeven.

Sleutelwoorden: *abstraction, constant elements of form, constant relationship, Cubism, decoration, determination, dynamic movement, elementarism, equilibrium, equivalence of opposites, expressive means, neo-plasticism, oppositions, pure color, pure means, pure plastics, pure reality, reciprocal action, rectangular relationship, tragic, true reality, unity, universal construction.*

Overige opmerkingen

Mondriaan exposeert 20 schilderijen en 8 tekeningen in de Valentine Gallery¹².

De schilderijen zijn uit drie verschillende periodes:

- 'Naturalistic Period' – 1906 : 3
- 'Transition Period' – 1910 : 2
- 'Abstractions' : 15

De acht tekeningen zijn uit 1912 en 1914.

Schilderijen ontstaan tijdens schrijfperiode

De tekst *Toward the True Vision of Reality* is een bewerking van Von Wiegand van de teksten [*Born in Holland*] en [*Conclusion and reflections*]. Deze laatste teksten heeft Mondriaan geschreven in april en mei 1941. Mondriaan heeft niets meer aan *Toward the True Vision of Reality* toegevoegd en dat de basis voor deze tekst in de maanden april, mei en juli van 1941 is geschreven. Volgens de Catalogue Raisonné heeft Mondriaan in 1941 zes schilderijen vervaardigd: B299/319-B304/293¹³. Hij zal tijdens het schrijven aan [*Born in Holland*] en [*Conclusion and reflections*] met één of meer van deze schilderijen bezig zijn geweest.

¹¹ Digital Appendix: Documentation - Mondrian Vocabulary Explained.

¹² CRIII: 42.

¹³ CRII: 403-407.